

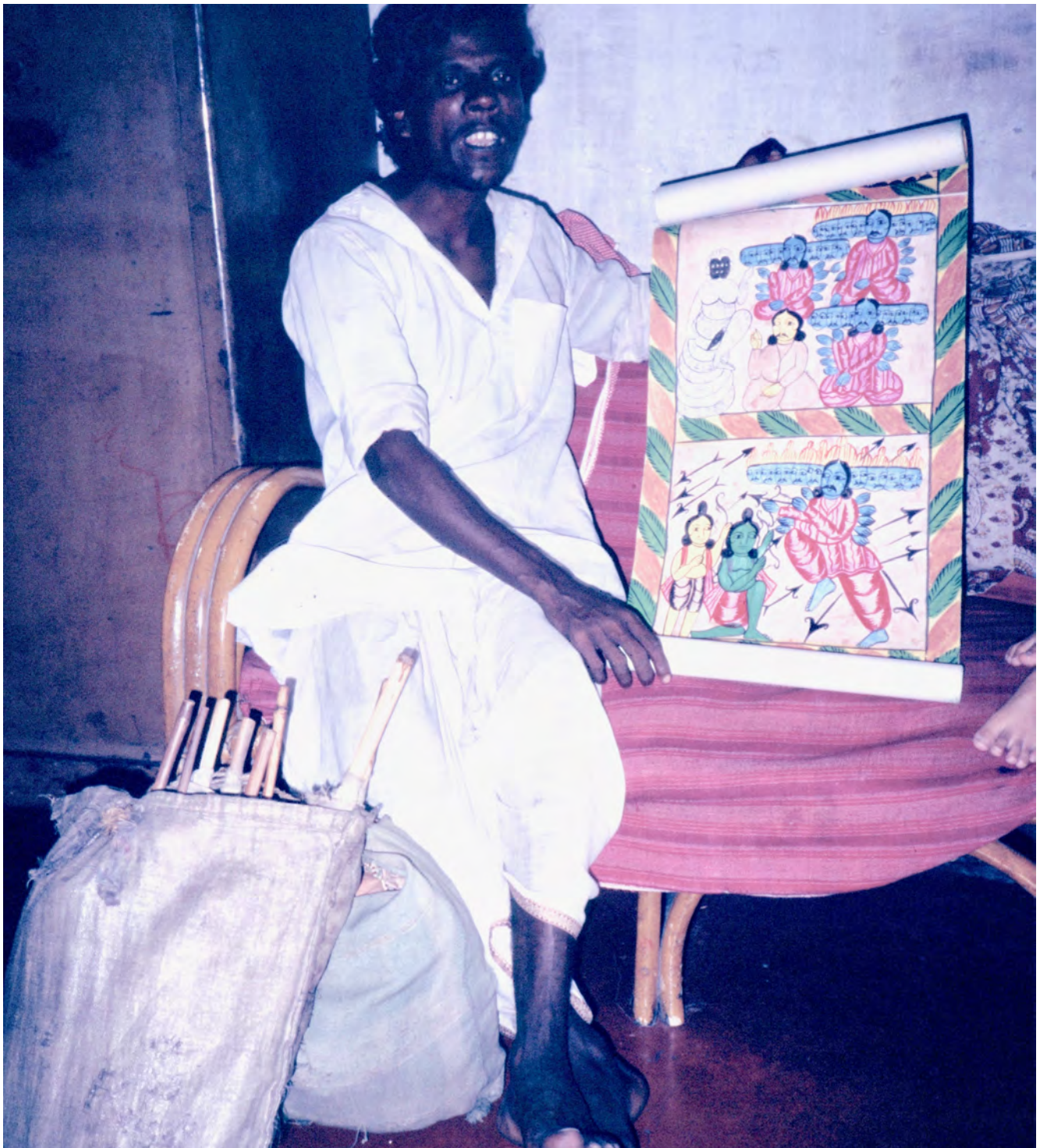
Resebrev Nr 88

21 oktober & 27 november 1986

CALCUTTA OKTOBER 1986, forts.

Mitt i familjens fem månaders vistelse i Calcutta/Kolkata for jag iväg en månad med vännen Daniel till södra Kina. Här ett resebrev från Calcutta precis innan och ett efter Kinareisan. Under tiden hade Mattias lärt sig tala flytande Bengali. Både han och lillasyster Marie var lyckliga över att pappa kommit tillbaka..

(Jämför med resebrev från samma resa: Nr 13: Calcutta september -86; Nr 52: Jharkhand november -86; Nr 50: Calcutta och Sundarbans december -86; och Nr 18: Calcutta och Andamanerna januari -87.och Nr. 87 Calcutta Oktober 1986.)

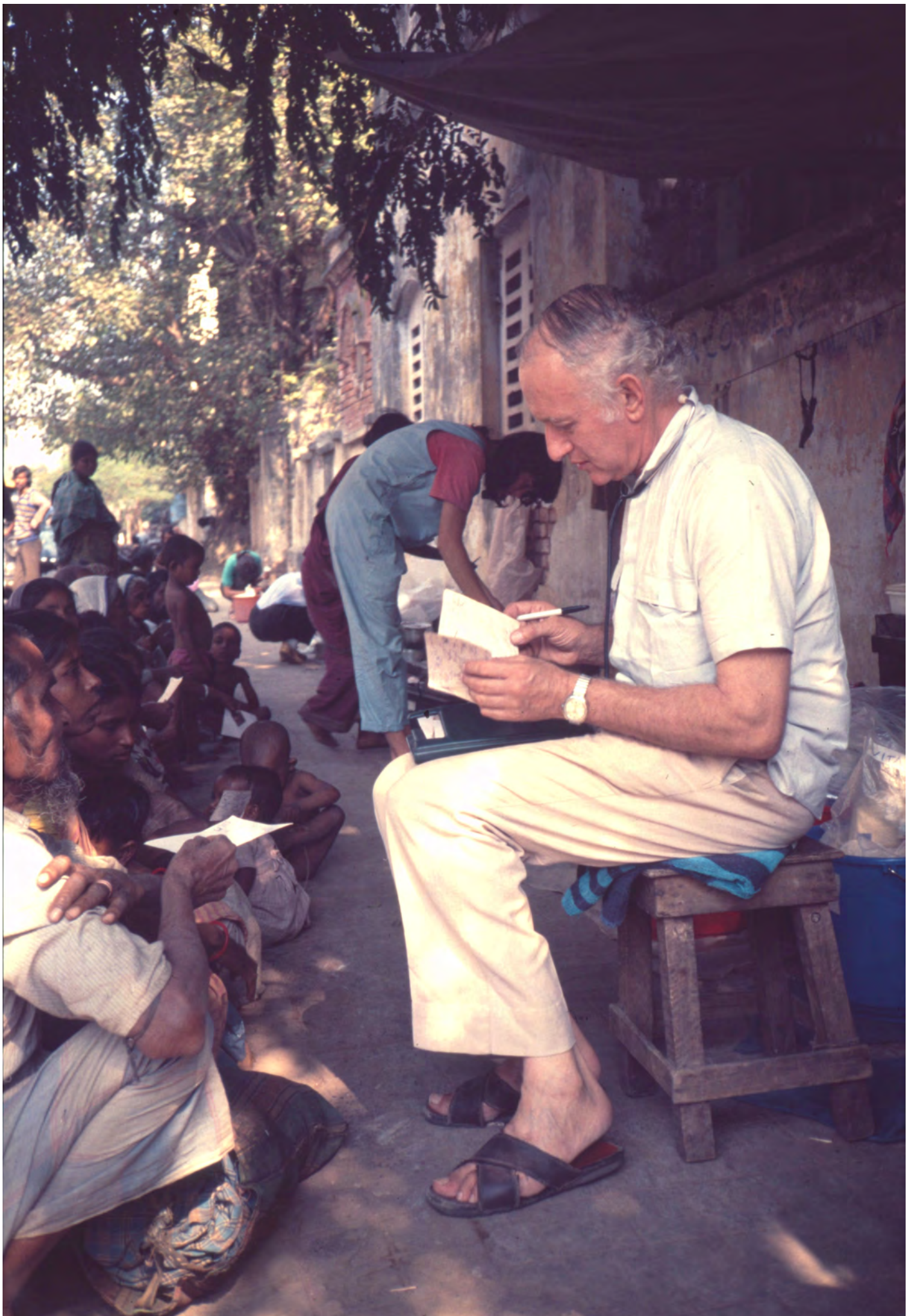
A Patua (Bengali village painters), friend of Kumkum, offering a narrative scroll for sale.

The only available place for a beer near to our place at Tala Park, Cossipore Club, belonging to Cossipore Gun and Shell Factory. Kumkum, Daniel and Mishtu.

Calcutta street scene. Alipore Central Jail, also known as Presidency Correctional Home.

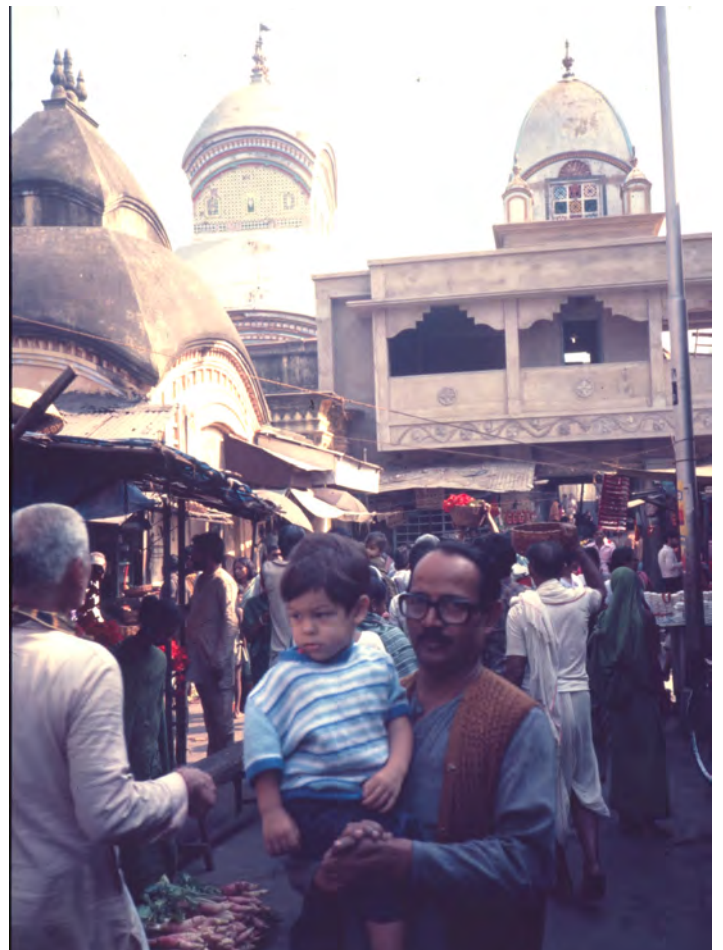
Outdoor clinic at Middleton Row run by Jack Preger, the British pavement doctor who spent 40 years treating Kolkata's poor.

Tolly's Nullah, nowadays one of the sewage canals in south Calcutta. Officially named Adi Ganga, also known as Gobindapur Creek, was the main flow of the Hooghly River from the 15th to 17th century.

Patients waiting for Jack Preger's clinic.

Kumkum and Mattias

Nice reunion for Bubu to get a chance to perform with her old music group Shantiniketan Ashramik Sangha, four years after moving to Sweden.

Lars as of November 1986.

Mattias in Tala Park

Marie

Calcutta 21/10 1986

Hej,

Det är idag jag och Daniel ska fara till Hong Kong. Planet går strax före midnatt, och vi måste vara på flygplatsen tre timmar dessförinnan.

Just nu, kl är halv fem, känns det lite tråkigt att behöva skiljas från familjen, och det behagliga livet på Tala Park. Ute är det nu toppenväder. Hösten, den årstid som efterföljer monsunen, blev endast kortvarig. Dess fuktigt heta dagar och lika heta nätter har nu ersatts av årstiden Hemanth. Den varar fram tills mitten på november, och innebär torrare, uthärdlig värme på dagen (drygt 30 grader), en behaglig bris och milda sköna kvällar och nätter. Kopplat till att de stora religiösa festerna infaller nu i oktober är det förmodligen den mest uppskattade årstiden här i Bengalen. Det är också nu den stora semester tiden infaller, och skolorna har lov en månad. Vintern som kommer efter Hemanth når inte upp till samma popularitet, då nätterna är alltför kalla.

Mattias har börjat rita jättemycket. Han vill ständigt ha penna och papper och producerar alster efter alster. Det är speciellt tråkigt att fara ifrån honom. Igår förmiddag var jag ute själv med Mattias och Marie i Tala Park. Mattias for rutschkana gång på gång, och vi besökte en fotbollsklubs träning bortanför Tala Park.

Igår kväll mådde Bubu underbart. För första gången på fyra år satt hon med i sin gamla ensemble, Shantiniketan Ashramik Sangha, på scenen i konserthallen Mahajiti Sadan, och sjöng med klar stämma i Tagores musikdrama "Chandralika", som förr. Ögonen glittrade på Bubu och hon småpratade med sina kolleger. Dock är det inte så många kvar av de gamla stjärnorna, och de nya är inte så duktiga ännu. Särskilt baletten hade stora brister, och det blev därför endast ljumma applåder efter föreställningen. Mattias var hemma, först nere hos grannen Babiji, och sedan tog Abir med honom hem till sig. Marie var skrikig, hemskt trött, och endast tack vare att Buku också visade sig vara på teatern kunde jag lugnt njuta av föreställningen - och återuppleva minnen av Bubus konserter innan vi var gifta. Marie hade bara skrikit, men efteråt finner jag Buku sittande längst bak i salongen med en sovande Marie. Tricket: Honn hade gett Marie bröstet, och då somnade hon på störet!

Efteråt var vi inne i logen och alla ville prata med Bubu. Roligt. Och fler konserter blir det i slutet av november och i december, som de vill ha Bubus medverkan i.

I lördags besökte Bubu, Buku och jag några släktingar som bor alldeles nära oss, på Northern Avenue. Först hem till två bröder, kusiner till Bubus mamma. Den ena gift och med fyra barn, bl a Kekha som vi träffade i södra Calcutta under puja-helgen. Den andre brodern ogift, pensionerad veterinär. De har ytterligare en bror som är professor i Bogra, Bangladesh. Naturligtvis var de intresserade att höra vår berättelse om besöket i deras hemby Kethlal (som Bubu och jag besökte för två år sedan i B-desh).

Därefter gick vi ett kvarter bort och hälsade på barn till en av Bubus morbröder (den äldste, död sedan flera år), d v s Bubus kusiner. En bröder med konstnärlig ådra, han visade måg sina tavlor som varit utställda, med fru och två döttrar, en sjuklig bröder som endast var på besök med fru och dotter - de bor annars i Kheragpur, han är lärare. En tredje bröder, gymnasielärare, kom hem just när vi skulle gå efter att ha immundigat de sedvanliga snacksen, teet och sötsakerna som

hör till alla besök i Calcutta, vem man än besöker.

Söndagen ägnade vi åt att besöka Mr Saha, vår tacksamme besökare i våras från Fläktfabriken. Det tog en timme att genomkorsa hela Calcutta ända ned till Behala, trots att det var söndagslugn trafik och vi for med en direktbuss hela vägen, nr 3D.

Där blev vi förplägade med den bästa tänkbara bengaliska festmaten, inkl dal med räkor, fin fisk, lamm-curry och sötsaker. Tyvärr dåligt kryddat. Eftersom de trott att Daniel skulle medföljt, vilket han inte gjorde, hade de sparat på chillin. Samma sak råkade vi ut för igår, hemma hos Tukis föräldrar i Baguati. Ingen chilli alls. Bubu och jag var jättebesvikna. Men OK-Daniel tyckte det var jättegott!

Söndag kväll gick jag, Daniel och Kumkum än en gång på den härliga Cossipore Club, och drack öl i den koloniala pub-miljön endast för medlemmar. Klubbens sekreterare kom denna gång fram till oss, och förklarade att vi var hjärtligt välkomna vid varje besök. Och han inviterade till nyårsfest den 31/12, och till en båtutture i hyrd båt på 8 Ganges i februari.

Idag, sista dagen, for Bubu, barnen, jag och Kumkum hemifrån tidigt, före 9, med taxi. Till Loreto Convent School, den förnämliga klosterscholan i Entally, nära Sealdah Station. En underbar park, med flotta skolbyggnader från kolonialtiden, välhållt. Där lämnade vi ett paket xxx med presenter till en flicka Sylvia, som Christer och Margareta Fahlström sponsrar varje månad. Skolan var stängd, men de 500 internateleverna, hälften av totala elevantalet, fanns där. Så efter att ha suttit i mottagningsrummet en stund kom Sylvia och hennes vackra lillasyster som bättre behärskade engelska.

Efteråt fortsatte vi med samma taxi ned till centrum. Till Amerikan Express, Bubu växlade 200 dollar, till ny rekordkurs. Den indiska ruppen faller för varje dag mot övriga valutor, varför vet jag ej. Sedan gick vi tvärs över gatan och in på enrika Great Eastern Hotel och prövade deras nya coffee-shop, ett trevligt café i europeisk stil, det första i sitt slag i Calcutta. Där åt vi toast, omelett, glass och drack juice, läsk och kaffe. Ett kelas som kostade 106 rupees. Faktiskt var det första gången vi a var nere i stan med barnen, så det var det värt. Födelsedagsfika för Marie.

Minibuss hem, åter Tala Park kl 12. Jätteskönt att vara snabbt hemma. Annars brukar man komma iväg så sent, och sedan tar det hela dagen innan man är hemma här i Calcutta.

Jag har packat min väska, den lilla picknick-ryggsäcken endast. Det gör jag liksom Daniel, han ska sälja sin ryggsäck i Calcutta, den stora alltså. Och en hel del saker skickade han hem till Sverige i paket idag. Det är mycket lättare att resa med liten packning. Inte minst när vi flyger, bara ha handbagage!

Ja, kl är strax halv sju. Bubu tittar på TV, som vid den här tiden varje dag har musik av bengaliska artister (Calcutta-TV sänder fram till kl 21, sedan blir det nationella program från Delhi). Daniel har just varit och klippt såg, 7 rupees!

Jag avslutar härmed, och bibringar våra hjärtligaste hälsningar.

PS. Har fått SYDASIEN. Ser att det ska visas indiska filmer på svensk TV. Vill ni spela in en del, i synnerhet den 13/11 kl 19.20 - "Fallet är avslutat". Tack så mycket.

Lars, Bubu, Malwas o Mawle

Haj,

Calcutta 30/11-86

Ja, så är då min lilla utflykt till Kina och återgången till det fria, kringfläckande livet över. Anlände till Calcuttas Dum-Dum-flygplats torsdag morgon klockan halv två på natten. Tutu mötte mig därute, och det var skönt. Han hade lejt en taxi långt i förväg, så det blev inga problem med transporten lyckligtvis. Men vi var inte hemma på Tala Park förrän kl 3, vilket för mig motsvarade 5.30 (kinesisk tid). Alla låg då och sov, men Bubu steg upp och så pratade vi en stund, och tittade på de skönt sovande Mattias och Marie. Fantastiskt att se dem igen efter en månads bortovaro. Och reaktionen när de vaknade kvart i fem var enorm. Mattias blev alldeles överlycklig när han såg att pappa låg bredvid honom i sängen. - och rusade skrattande mot mig och gav mig en stor kram - alltmedan han för det vilcaste pratade och berättade, på flödande bengali!! Det är helt fantastiskt, på den månad jag varit borta har han tillägnat sig ett språk, som för mig förefaller hopplöst att lära mig. Mattias han talar flytande och obehindrat vad som helst, han kan t o m vara ledsen och vara arg på bengali. Men han har inte glömt svenskan. Han förstår precis vad jag säger. Oftast svarar han dock på bengali, men nu efter några dagars samvaro med mig pratar han också svenska, med mig.

Sedan Marie. Också hon blev jätteglad att se mig och skrattade. Hon kröp över till mig och satt på mitt knä. En månads bortovaro hade förändrat henne ännu mer än Mattias. Hon hade förvandlats från baby till barn, lärt sig krypa och gå (med stöd), och möjlig att prata med - hon förstår vad man säger - förutom att hon nu har fyra tänder, alla framtänder (två där uppe och två där nere)

Kvart i fem vaknade alltså barnen, och sedan blev det ingen mer sömn. Mattias var så lycklig att pappa var hemma, han ville visa alla ~~de~~ leksaker han fått, inklusive en fin trumma. Och bägge barnen ville sitta hos mig. Alla farhågor att de skulle ha glömt bort pappa kom på skam. Mattias har ofta under den gångna månaden längtat efter mig.

Skönt att komma hem, som det känns. Men jag var mycket trött hela första dagen tack vare den idiotiska flygtiden på Air Indias enda flygning i veckan från fjärran Östern till Calcutta.

Dessutom anlände jag till Tala Park på Annadas födelsedag, en dag som ägnades att högtidlighålla Annadas minne, huset skulle fejas och göras fint, mängder av blomsteruppsättningar anlände (mest gladiolus) från alla håll och spred väldoft i lägenheten, jasminkransar smyckades runt alla porträtt av Daddy. Och på kvällen kom en del gamla vänner, spelade och sjöng Annadas favoritsånger, lyssnade på en bandinspelning. Dessutom tittade vi för första gången på videobandet vi hade med oss från Sverige (vi fick låna en video från en bekant i ett grannhus på Tala Park.

Följaktligen blev det inte mycket tid för att berätta om Kina-resan, ja inte ens att packa upp mitt bagage och åter bli hemma-stadd. Alla presenterna jag köpt till Bubu - inklusive en super-tunn kinesisk sidensari jag köpte i Hong Kong - beundrades dock av hela familjen.

Efter att ha rest i Kina är det konstigt att åter vara i Indien. Efter allt förnuftigt och välplanerat upplever jag kaoset och fattigdomen här mycket starkare än när jag kommit från Sverige. För i det senare fallet tar man alla skillnader för givna, men nu har jag varit i ett land som haft samma problem som Indien, - men löst problemen på ett sätt som gynnat folkmajoriteten. I Indien lever 80 procent av befolkningen under all värdighet, men åt det öra

näst intill ingenting. Och framför allt: De i Indien som har det bra struntar totalt i hur de 80 procenten har det.

Och hon dundrar
nu mygla i flackor,
fäst på vatten
ömmen hon är

①

RESAN TILL INDIEN & KINA 1986-87

- **Calcutta, Indien**, 21-22 september 1986.
Första dagarna på Tala Park med familjen. [Resebrev 13](#)
- **Calcutta** 9–17 oktober 1986. Durga puja, Loki puja.
Murshidabad, Chinsura och Chandernagore. [Resebrev 87](#)
- **Jamshedpur-Tatanagar** 2-4 november 1986. [Resebrev 52](#)
- **Calcutta** 21 oktober & 27 november 1986.
Före och efter Kinaresa. [Resebrev 88](#)
- **Hong Kong–Macau–Kunming–Chengdu**
25 oktober - 9 november. [Resebrev 36](#)
- **Chengdu–Chongqing–Yangtze-floden– Wuhan**
10-16 november 1986. [Resebrev 3](#)
- **Shanghai** 19 november 1986. [Resebrev 67](#)
- **Calcutta och Sundarbans**
26 december 1986 - 1 januari 1987. [Resebrev 50](#)
- **Calcutta vinter** 1986-1987. 9 december 1986 – 10 januari 1987.
Mayapur, Sundarbans. [Resebrev 89](#)
- **Calcutta och båtresa till Andamanerna.**
17-31 januari 1987. [Resebrev 19](#)
- **Calcutta** 1–20 februari 1987. Avslutande tre veckorna på
familjens femmånaders resa [Resebrev 82](#)